

Mivel a szemlerovatunkban ismertetett folyóiratok jobbára egyetlen magyarországi és határon túli magyar könyvtárban sem található meg, szeretnénk lapunk olvasói számára a jövőben lehetővé tenni, hogy —akár visszamenőleg is— elolvashassák azon cikkeket, amelyek lapszemlénkéből érdeklődésüket felkeltették. Kérjük, ilyen irányú igényüket írásban jelezzék Társaságunk levelezési címén.

Magyar Kórus XXIII (2003) 2. szám

A folyóirat újraindítása óta talán legtartalmasabb számának nagy részét jubileumok és évfordulók okán született írások töltik ki. A Tardy László által írt vezércikk „Kettős jubileum” címmel az egyházzenei Motu proprio 100. és a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciójának 40. évfordulójáról emlékezik meg, felidézve az OMCE 2003. novemberi közgyűlésének e tárgyú megemlékezéseit, valamint Naszály Emil ciszterci atya gondolatait a gregorián énekről, melyek jól kapcsolódnak az ünnepelt dokumentumok szellemiségéhez. A következő két cikk is a gregorián énekekkel foglalkozik. Áment F. Lukács OSB „A szentmise gregorián énekeinek formai gazdagsága” című írásában a gregorián ének kialakulásának vázlatos történeti ismertetését a szentmisében előforduló műfajok (még) vázlatosabb áttekintése követi.

Dobszay László „Hogyan énekeljük a gregoriánt?” című tanulmányában a gregorián XIX. századi újjáéledése óta kialakult főbb előadói irányzatokat ismerteti. A szerző korábban más helyütt megjelent írásaiban már olvashattunk e témáról, most azonban ez kiegészül egy 10 pontból álló gyakorlatitanácsgyűjteménnyel, mely a mai előadóknak kíván támpontokat adni.

Évfordulóról emlékezik meg a „2004 — Nagy Szent Gergely jubileumi éve” című cikk is Ruthner Judit tollából. Az 1400 éve elhunyt szent pápa életét röviden ismertető írás után felhívást olvashatunk az évforduló kapcsán a MALEZI és a Gregorián Társaság által szervezett egyéves ünnepségsorozatról is: a Nagy Szent Gergely Jubileumi Évről.

Ezt követi Nagy Ernő riportja a 70. születésnapját ünneplő Ivasivka Mátyás pécsi tanár-karnaggyal.

Szintén évforduló —Werner Alajos halálának 25. évfordulója— alkalmából Abos Imre idézi fel személyes élményein keresztül Werner atya életútját.

Ábrahám István Glattfelder Gyula csanádi (majd szegedi) püspök egyházzenei intézkedéseit bemutató cikke —„Gyula püspök és a Motu proprio” — érdekes adalék X. Piusz pápa nyilatkozatának magyarországi hatástörténetéhez.

A folyóirat további részében különböző egyházzenei híreket olvashatunk, melyek közül kiemelkedik az Orgonabarátok Nemzetközi Társasága (GdO) Budapesten 2004. júliusában rendezendő 52. Nemzetközi Orgonahetéről szóló híradás.

Végezetül külön említést érdemel a záró rovat, amely körképet kíván adni a magyarországi egyházmegyék egyházzenei életéről.

A kottamelléklet a Nagy Szent Gergely jubileumi év ünnepi miséjeként egy ordináriumot közöl (Graduale Romanum, IV. mise), kiegészítve egy Gergely pápához kapcsolódó trópusal (Gregorius praesul).

Biber, Muffat, Salzburg

Számos szerzőpáros ismert a zenetörténetben, akik nagyjából egy időben éltek, és pályájuk egy hosszabb-rövidebb szakaszában egymás közelében alkottak. Az osztrák zenetörténet egyik ilyen szerzőpárosa Heinrich Ignaz Franz Biber és Georg Muffat, az osztrák barokk zene legjelentősebb komponistái. Mindketten elsősorban világi hangszeres zenéjükéről ismertek, ám pályafutásukat éppen egyházzenei működésük köti össze: a salzburgi érsekség szolgálatában közösen eltöltött több mint egy évtized (Muffat 1690-ben a passai püspökhöz szegődött), amely terjedelmét tekintve ugyan szerényebb, de minőségét illetően jelentős termést hozott. Az *Österreichische Musikzeitschrift* 2004-es évfolyamának 3–4. száma három cikket szentel a két zeneszerzőnek. A cikkek időszerűségét Biber és Muffat halálának 300. évfordulója adja.

Ernst Kubitschek írásában a két muzikus életútját követi végig. A közös szolgálat és az azt megelőző tanulóévek néhány hasonlósága ellenére kitűnnek a különbségek karakter, képzettség, zenei stílus vonatkozásában is.

Biber Wartembergen született, tanulmányairól biztosat nem lehet tudni. Egyesek szerint Troppauban látogatta a jezsuita gimnáziumot. Valószínűleg itt ismerkedett meg későbbi kollégáival: Pavel Josef Vejvanovskyval és Philipp Jakob Ritterrel. 1668–70 között az olmützi püspök, Karl von Liechtenstein-Kastelkorn szolgálatában állt. Egy Jacob Steiner hegedűkészítővel megtett absami szolgálati útról nem tért vissza többé Olmützbe, helyette Salzburgban próbált szerencsét. Hasonlóan végződő szolgálati utakról más szerzők életrajzában is lehet olvasni. Feudális viszonyok között valószínűleg ez volt a muzikusok egyetlen lehetősége arra, hogy pályájukat saját elhatározásuk szerint alakítsák. (Bibert Tirolban körözték ezért.)

Muffat Salzburg előtti életéről több, de szintén töredékes, mozaikszerűen összekapcsolódó adat áll rendelkezésre. Megève-ben született, Bibernél 9 évvel volt fiatalabb. Francia anyanyelve ellenére németnek vallotta magát, igen korán kapcsolatba került a német kultúrával. Az első képzést Elsaßba költözésük után kapta, 1663–69 között Párizsban tartózkodott, és fiatal kora ellenére maradandó zenei élményeket szerzett. Itt ismerkedett meg a francia játéktílus finomságaival, amint azt évtizedekkel később szerzeményeihez írt előszavában megfogalmazta. 1669-től visszatért Elsaßba, ahol a jezsuita gimnáziumot látogatta, 1671-től pedig Molsheimben vállalt orgonás szolgálatot. Ingolstadt